

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystřické a soudců Mgr. Petra Pospíšila a JUDr. Kateřiny Mrázové, Ph.D., v právní věci žalobce: **M. Ch.**, zastoupeného JUDr. Jaroslavou Kalendovou, advokátkou se sídlem Hybešova 726/42, Brno, proti žalované **Masarykově univerzitě**, se sídlem Brno, Žerotínovo nám. 617/9, o žalobě proti rozhodnutí rektora Masarykovy univerzity ze dne 3. 9. 2013, č.j. MU-PS/15307/2013/31249/FSpS,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí rektora Masarykovy univerzity ze dne 3. 9. 2013, č.j. MU-PS/15307/2013/31249/FSpS, a rozhodnutí děkana Fakulty sportovních studií Masarykovy univerzity ze dne 2. května 2013, č. j. MU-PS/9847/2013/31249/FSpS, zn. 208121/5/2013, **se zrušují a věc se vrací** k dalšímu řízení žalované.

- II. Žalovaná **j e p o v i n n a** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 13 200 Kč, a to k rukám jeho advokátky JUDr. Jaroslavy Kalendové do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] V záhlaví označeným rozhodnutím rektor Masarykovy univerzity, (dále jen „rektor“) jednak potvrdil rozhodnutí děkana Fakulty sportovních studií Masarykovy univerzity (dále též „děkan“), ze dne 2. května 2013, č. j. MU-PS/9847/2013/31249/FSpS, zn. 208121/5/2013 o vyměření poplatku spojeného se studiem a současně snížil poplatek za prodlouženou dobu studia v dalším studiu za dalších započatých šest měsíců studia na částku 4 201,50 Kč.

[2] Z rozhodnutí děkana plyne, že předmětný poplatek byl vyměřen za období od 6. 3. 2013 do 5. 9. 2013 ve výši 18 000 Kč. K vyměření došlo na základě údajů evidovaných v matrice studentů. Žalobce studuje v bakalářském studijním programu B7401 Tělesná výchova a sport, studijní obor Management sportu, Fakulta sportovních studií, jehož standardní doba studia je tři roky, a to v obdobích 6. 9. 2011 – 1. 9. 2012 a 21. 2. 2013 – dosud, tedy ke dni 6. 3. 2013 celkem započitatelných 374 dnů. Vedle toho studoval v jiných studijních programech Masarykovy univerzity, které ukončil jinak než řádně, a to celkem 1682 dnů.

[3] Doby těchto studií ukončených jinak než řádně je nutno započítat do celkové doby aktuálního studia. Započitatelná odstudovaná doba ve všech studijních programech tedy ke dni 6. 3. 2013 činila 2056 dnů a přesáhla tak standardní dobu studia v aktuálně studovaném studijním programu zvětšenou o jeden rok o 596 dnů.

[4] Rektor v odůvodnění rozhodnutí uvedl, že poplatek byl žalobci stanoven v souladu s § 58 odst. 3 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů. Vzhledem k tomu, že ve věci bylo rozhodováno po 1. srpnu 2013, kdy nabyl právní moci rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. července 2013, č.j. 7 As 41/2013-37, byl poplatek snížen na minimální zákonem stanovenou výši, kterou je podle §58 odst. 3 zákona o vysokých školách jedenapůlnásobek základu stanoveného ministerstvem školství pro příslušný akademický rok.

[5] Závěrem rektor konstatoval, že studijní výsledky žalobce nemohou být důvodem pro další snížení poplatku za studium, sociální situace žalobce nebyla nijak specifikována a doložena, aby mohla být posouzena.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

[6] Žalobce v žalobě namítl, že rozhodnutí rektora žalované i rozhodnutí děkana jsou rozhodnutími nezákonnými a nicotnými z důvodu nedostatku pravomoci. Podle zákona o

vysokých školách určení výše, formy placení a splatnosti poplatku musí být obsaženo ve statutu veřejné školy, pro jehož přijetí je stanovena určitá zákonná procedura.

[7] Žalobce má však za to, že Statut Masarykovy univerzity konkrétní výši poplatků spojených se studiem pro příslušný akademický rok nestanoví, není tam ani způsob určení jeho výše, např. vzorec, je zde uvedeno pouze rozmezí. Poukázal na Přílohu č. 6 Statutu Masarykovy univerzity, konkrétně čl. 12 odst. 1, podle něhož se konkrétní výše poplatku stanoví opatřením děkana po projednání v akademickém senátu fakulty, a to před termínem stanoveným pro podávání přihlášek ke studiu pro tento akademický rok.

[8] Dle žalobce statut nemůže výši, formu placení a splatnost poplatků neurčit, ale pouze delegovat tuto pravomoc na jiný orgán vysoké školy nebo fakulty. §58 odst. 6 zákona o vysokých školách totiž není kompetenční normou, nestanovuje pravomoc orgánu, o jejíž delegaci by se mohlo uvažovat.

[9] Svůj názor žalobce opřel o rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 16. 5. 2013, č.j. 62Af 38/2012-215, potvrzený rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2013, č.j. 7 As 41/2013-37.

[10] Dále žalobce uvedl, že ani postup žalované, která po zmíněném rozsudku Nejvyššího správního soudu a dalších rozsudcích snížila poplatek na „minimální zákonem stanovenou výši“, nelze považovat za zákonný. Žalovaná nevzala v úvahu, že adresátem ustanovení §58 odst. 3 zákona o vysokých školách nejsou studenti, ale pouze veřejné vysoké školy. Ukládá jim povinnost poplatek vybírat a vymezuje limity pro jeho výši stanovenou ve statutu. Povinnost studenta platit poplatek vzniká až na základě splnění podmínek, stanovených zákonem, musí být zabezpečena určitým a platným statutem včetně zveřejnění konkrétní výše poplatku.

[11] S ohledem na shora uvedené žalobce navrhl, aby soud rozhodl, že rozhodnutí správních orgánů jsou nicotná, popřípadě, pokud neshledá nicotnost, obě je zrušil.

III. Vyjádření žalované k žalobě

[12] Žalovaná ve vyjádření k žalobě zejména uvedla, že rozhodnutí děkana bylo vydáno v souladu s ustanovením §58 odst. 3 zákona o vysokých školách v okamžiku, kdy žalobce naplnil podmínky překročení standardní doby studia, což on sám nepopírá. Žalovaná uvedla citaci znění příslušných ustanovení Statutu MU, platného v době vydání obou rozhodnutí.

[13] Žalovaná respektuje názor Nejvyššího správního soudu týkající se způsobu stanovení výše poplatku za prodlouženou dobu studia a v souladu s ním již změnila znění příslušných ustanovení Statutu MU.

[14] V souladu se zněním §58 odst. 3 zákona o vysokých školách žalovaná ve svém rozhodnutí stanovila žalobci poplatek ve výši jedenapůl násobku základu dle §58 odst. 2 zákona o vysokých školách. Tento zákon stanoví veřejné vysoké škole povinnost poplatek vybírat, což ani žalobce sám nezpochybňuje. Žalovaná vyhověla žádosti žalobce o

přezkoumání rozhodnutí o vyměření poplatku a poplatek snížila na minimální možnou hranici.

[15] Dle žalované nelze dospět k závěru o nezákonnosti vyměřeného poplatku z důvodu, že nebyla zveřejněna konkrétní výše poplatku. Účelem zveřejnění výše poplatků před termínem pro podávání přihlášek podle §58 odst. 6 zákona o vysokých školách je seznámit uchazeče o studium a studenty, kterých se poplatková povinnost může dotknout, s ekonomickými podmínkami budoucího studia. Pokud tedy žalovaná vyměřila poplatek nižší, v minimální zákonné výši, nemohli být adresáti poplatkové povinnosti nijak poškozeni na svých právech. Tento závěr nepřímou vyplývá i ze zmiňovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu, který sice dospěl k závěru, že výše poplatku byla stanovena nezákonně, nerozhodl však, že by žalovaná poplatek nemohla vyměřit vůbec a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

[16] S ohledem na výše uvedené žalovaná navrhl, aby soud žalobu zamítl.

V. Posouzení věci soudem

[17] Soud, v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání, přezkoumal v mezích žalobních bodů napadené rozhodnutí rektora, jakož i předcházející rozhodnutí děkana včetně řízení předcházejících jejich vydání, a shledal, že **žaloba je důvodná**.

[18] Jádrem posouzení je otázka, zda byla výše poplatku za prodlouženou dobu studia v dalším studiu stanovena zákonným způsobem.

[19] Žalobce spatřoval nezákonnost rozhodnutí děkana a rektora v tom, že Statut MU neurčuje přesnou výši poplatků spojených se studiem, ale deleguje ho na jiný orgán, a to orgán fakulty, tedy děkana, který opatřením stanoví konkrétní výši poplatků pro příslušný akademický rok. Nesouhlasil ani s postupem, kdy mu byl žalovaným poplatek snížen. Žalovaná, vědoma si judikatury Nejvyššího správního soudu i znění příslušných ustanovení zákona o vysokých školách a úpravy uvedené ve Statutu MU, trvala na zamítnutí žaloby.

[20] Podle § 58 odst. 6 zákona o vysokých školách veřejná vysoká škola zveřejní výši poplatků spojených se studiem podle § 58 odst. 1 až 5 ZVŠ pro příští akademický rok před termínem pro podávání přihlášek ke studiu. Výši, formu placení a splatnost poplatků určí statut veřejné vysoké školy.

[21] Uvedené ustanovení jednoznačně stanoví povinnost veřejné vysoké školy uvést výši poplatků spojených se studiem přímo ve statutu vysoké školy, avšak ve Statutu MU, konkrétně v jeho čl. 12 odst. 1 Přílohy č. 6, není výše těchto poplatků stanovena. Z textu samotného Statutu ani z jeho Přílohy č. 6 nelze nijak přímo dovodit výši těchto poplatků.

[22] Zdejší soud neshledal důvodu, pro nějž by se měl odchýlit od podrobně odůvodněných závěrů uvedených v rozsudcích Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2013, č. j. 7 As 41/2013-37, publ. pod č. 2917/2013 Sb. NSS, a ze dne 23. 1. 2014, č. j. 9 As 23/2013-63 (rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Řečeno formou tzv. právní věty, ustanovení § 58 odst. 6 zákona o vysokých školách požaduje, aby byla výše

poplatků spojených se studiem stanovena přímo ve statutu veřejné vysoké školy. Nepostačuje proto pouhé stanovení rozsahu poplatků ve statutu s tím, že konkrétní výši stanoví jiný orgán (zde děkan fakulty). Argumentace Nejvyššího správního soudu je vzhledem k totožnému právnímu základu a obdobným skutkovým okolnostem plně aplikovatelná i v nyní projednávané věci, protože zdejší soud pro stručnost výslovně odkazuje zejména na příslušné pasáže odůvodnění rozsudků kasačního soudu.

[23] Stejně jako v již dříve rozhodovaných věcech nebyla ani v právě souzeném případě výše poplatků spojených se studiem stanovena přímo ve Statutu MU. Podle čl. 12 odst. 1 Přílohy č. 6 Statutu MU konkrétní výši těchto poplatků pro příslušný akademický rok stanovoval opatřením děkan po projednání v akademickém senátu fakulty. Článek 4 odst. 3 ve spojení s čl. 6 odst. 2 téže přílohy Statutu MU pak stanovil pouze meze, v nichž se děkan mohl při stanovení konkrétní výše poplatku za prodlouženou dobu studia v dalším studiu pohybovat. Takový způsob stanovení výše předmětného poplatku je však nezákonný.

[24] Vnitřní předpisy veřejné vysoké školy nemohou stanovit pravidla v rozporu se zákonem. Předpokládá-li zákon, že určitá otázka bude upravena v konkrétním vnitřním předpisu, nemůže si veřejná vysoká škola pro tuto úpravu svévolně zvolit jinou formu vnitřního předpisu či dokonce akt, který ani povahu vnitřního předpisu nemá. Na základě vnitřních předpisů a jiných aktů veřejné vysoké školy, které jsou v rozporu s těmito obecnými postuláty, nemohou být ukládána práva a povinnosti adresátům veřejnosprávního působení veřejné vysoké školy. K tomu ovšem v daném případě došlo.

[25] Článek 12 odst. 1 Přílohy č. 6 Statutu MU, stejně jako všechna opatření děkana vydaná na jeho základě, jsou v části týkající se výše poplatků spojených se studiem v rozporu s § 58 odst. 6 zákona o vysokých školách. Žalobci tudíž nemohl být na jejich základě vyměřen poplatek za prodlouženou dobu studia v dalším studiu. Jinak řečeno, nebyla-li konkrétní výše poplatku spojeného se studiem stanovena ve Statutu MU tak, jak požadoval zákon o vysokých školách, nemohla žalovaná takový poplatek vůbec vyměřovat.

[26] V tomto ohledu je mylná argumentace žalované, že postupovala v souladu s § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách správně, když v napadeném rozhodnutí změnila rozhodnutí děkana, (a to s ohledem na v mezidobí vydaný rozsudek Nejvyššího správního soudu), a stanovila žalobci poplatek v minimální části, tedy jedenapůl násobek základu podle § 58 odst. 2 zákona o vysokých školách.

[27] Je pravdou, že veřejná vysoká škola je povinna předmětný poplatek vyměřovat. Musí se tak však dít zákonem stanoveným způsobem. Z ustanovení § 58 odst. 6 zákona o vysokých školách jednoznačně vyplývají dvě podmínky pro vyměření poplatku za studium, přičemž obě musejí být splněny kumulativně. Jednou z podmínek je určení konkrétní výše poplatků, druhou je její zveřejnění pro příští akademický rok před termínem podávání přihlášek ke studiu. (K tomu blíže rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne ze dne 20. 11. 2014, čj. 7 As 227/2014-39.) Pokud tento způsob není ze strany vysoké školy respektován, není možno, aby byl poplatek vybrán, a to ani v minimální výši dle zákona o vysokých školách.

[28] Vzhledem k právní úpravě nebylo ani možné, aby pravomoc k určení výše poplatků byla realizována delegací na orgán vysoké školy (na rektora či fakticky na prorektora) či dokonce v prvním stupni na orgán fakulty (na děkana), jak je tomu v předmětné věci.

[29] Pokud jde o možnost delegace rozhodování na fakultu veřejné vysoké školy, pak jediná delegace pravomocí veřejné vysoké školy na fakultu (na její orgány) vyplývá z § 24 odst. 2, zákona o vysokých školách kdy orgány fakulty mohou rozhodovat v dalších věcech veřejné vysoké školy, pokud jim rozhodování o nich svěří statut veřejné vysoké školy. Jde však o rozhodování „v dalších věcech“, nikoli v těch věcech, které jsou v zákoně o vysokých školách jinak speciálně upraveny. Pak tedy § 24 odst. 2 zákona o vysokých školách umožňující delegaci „v jiných věcech“ nelze pokládat za speciální ustanovení k § 6 odst. 1 ani k § 58 odst. 6 zákona o vysokých školách .

[30] Pro nyní posuzovanou věc je také podstatné, že v § 17 odst. 2 zákona o vysokých školách je uveden demonstrativní výčet záležitostí, které upravuje statut veřejné vysoké školy, přitom pod písm. g) je uvedeno právě stanovení poplatků spojených se studiem. I z tohoto je zřejmé, že výše poplatků spojených se studiem musí být upravena ve statutu vysoké školy a není-li tomu tak, pak jiná (alternativní) procedura jejich stanovení je nezákonná.

VI. Závěr a náklady řízení

[31] Z uvedených důvodů soud shledal rozhodnutí rektora, jakož i rozhodnutí děkana nezákonnými. Proto je zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1, 3, 4 s. ř. s.). V něm bude žalovaná vázána právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

[32] O náhradě nákladů řízení tedy soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce dosáhl v řízení o žalobě plného úspěchu, a proto má právo na náhradu nákladů řízení vůči žalované. Odměna žalobcovy advokátky a náhrada hotových výdajů byla stanovena podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). V daném případě se jednalo o dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení a žaloba) a dva režijní paušály, tedy ve výši 2 x 3 100 Kč, a 2 x 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d), § 13 odst. 3 advokátního tarifu], tedy celkem 6 800 Kč. Žalobci dále přísluší náhrada za zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč. Celkem mu tedy vůči žalované byla přiznána náhrada nákladů ve výši 9 800 Kč. K jejímu zaplacení soud určil přiměřenou lhůtu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 29. září 2015

JUDr. Zuzana Bystřická, v.r.
předsedkyně senátu